

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НРЗВО «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ» (Україна)
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Україна)
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ (Україна)
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР «ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ» (Україна)
ГО «ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ» (Україна)
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ (Республіка Молдова)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК (Республіка Польща)
WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI (BYDGOSZCZ) (Республіка Польща)
JHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUĎJOVICÍCH (Чехія)

***Розвиток фінансів, аудиту,
бухгалтерського обліку та оподаткування:
реалії часу***

**II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів,
аспірантів та молодих вчених пам'яті
видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія**

01 лютого 2023 р.

**м. Кам'янець-Подільський
2023**

Рекомендовано до поширення в мережі «Інтернет» Вченою радою НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут» (протокол № 4 від 28 січня 2023 р.)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Мар'ян ТРШАК – заслужений працівник освіти України, кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук, в.о. ректора НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»; **Ірина ГУМЕНЮК** – кандидат економічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Ірина ГОДНЮК** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Олександр ШЕВЧУК** – кандидат педагогічних наук, викладач кафедри цифрових, освітніх та соціо-економічних технологій.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Василь ДЕМЯНИШИН – доктор економічних наук, професор кафедри фінансів ім. Сергія Юрія ЗУНУ, **Володимир СЛОБОДЯН** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Людмила КУШНІР** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Олег КОРКУШКО** – кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Олександр ЛАВРУК** – доктор наук з державного управління, кандидат економічних наук доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Андрій ТИМКІВ** – кандидат економічних наук, викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Наталія ШЕВЧУК** – викладач кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія; **Тетяна ЧЕРНЯВСЬКА** – доктор економіки, професор державного університету прикладних наук (м. Конін, Польща), **Віолета ГЕРАЙМОВИЧ** – кандидат економічних наук, доцент; **Rafael SILOSI** – кандидат наук, доцент, декан факультету економічної інженерії та бізнесу. Технічний Університет Молдови. (м. Кишинів, Молдова), **Катерина ПИЛИПЕНКО** – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та готельно-ресторанного бізнесу Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Богдана Хмельницького, **Оксана ПРОКОПИШИН** – кандидат економічних наук, доцент інклюзивної економіки, кібернетики і комп'ютерних наук ЛНУП; **Юлія ШЕНДЕРІВСЬКА** – Виконавчий директор ГО «Федерація аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України»; **Юрій ЛУПЕНКО** – доктор економічних наук, професор, академік НААН, директор, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки».

Р 64 Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу: II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія (м. Кам'янець-Подільський, 01 лютого 2023 р.). Кам'янець-Подільський : НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут». 2023. 554 с.

Збірник містить матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених пам'яті видатного українського вченого-економіста Сергія Ілліча Юрія «Розвиток фінансів, аудиту, бухгалтерського обліку та оподаткування: реалії часу», яка відбулась 01 лютого 2023 р. (НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут», м. Кам'янець-Подільський), з актуальних питань сучасної фінансової системи, аудиту, обліку та оподаткування в умовах сьогодення.

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори наукових праць.

Видано в авторській редакції.

<i>Тетяна Козаренко</i>	
Сутність грошових коштів: підходи до визначення.....	501
<i>Тарас Косюк, Віолета Гераймович</i>	
Вектори підвищення рівня фінансового забезпечення сфери охорони здоров'я в Україні з урахуванням кращих практик європейського досвіду.....	503
<i>Вікторія Макрушина</i>	
Особливості оподаткування та реєстрації бізнесу в Грузії.....	506
<i>Людмила Маркевич</i>	
Обліково – аналітичне забезпечення управління витратами підприємств з виробництва органічної сільськогосподарської продукції рослинництва.....	508
<i>Юлія Матеуш</i>	
Облік доходів в контексті вітчизняного та міжнародного законодавства	510
<i>Олег Ногаль</i>	
Сутність інноваційно-інвестиційного розвитку виробництва продукції тваринництва агропромисловими підприємствами.....	512
<i>Ilya Ognev, Sandra Rochka</i>	
Regulatory and legal support of the corporate reporting: the european experience	515
<i>Владислав Одинець, Оксана Цукренко, Максим Неверов</i>	
Особливості формування внутрішньої звітності.....	517
<i>Lubow Pawliczenko, Olena Arepiewa</i>	
Rachunkowość i księgowość podatkowa podatku dochodowego: różnice i sposoby ich łączenia	520
<i>Olena Petrushka</i>	
Organization of state financial control in Germany: experience for Ukraine.....	522
<i>Вікторія Провізіон</i>	
Проблеми та напрямки вдосконалення обліку грошових коштів.....	524
<i>Дмитро Рибак</i>	
Роль та значення бухгалтерської звітності підприємства	526
<i>Рибаченко Максим</i>	
Витрати на збут у підприємствах хлібопекарської галузі: класифікаційний підхід.....	527
<i>Андрій Роженко, Богдан Нагай</i>	
Оцінка і визнання кредиторської заборгованості в бухгалтерському обліку	530

Lubow Pawliczenko

student licencjat,

Olena Arepiewa

Uman Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny imienia Pawła Tyuczyna

RACHUNKOWOŚĆ I KSIĘGOWOŚĆ PODATKOWA PODATKU DOCHODOWEGO: RÓŻNICE I SPOSOBY ICH ŁĄCZENIA

Reformowaniu gospodarki Ukrainy towarzyszą istotne zmiany w systemie gospodarczym, zwłaszcza w systemie własności, zarządzania i mechanizmach ekonomicznych. Zmiany te dotknęły również rachunkowość.

Tradycyjnie rachunkowość na Ukrainie była wyraźnie podporządkowana potrzebom dostarczania informacji na potrzeby sprawozdawczości podatkowej. W większości krajów zachodnich rachunkowość podatkowa od dawna jest oddzielona od rachunkowości.

Podsystem rachunkowości podatkowej musi dostarczać służbie podatkowej informacji o wszystkich rodzajach podatków i opłat (płatności obowiązkowe). Rachunkowość podatkowa to system obowiązkowych formularzy i sposobów wykazywania przez podatników wyników działalności gospodarczej lub innych przedmiotów, które są związane z ustalaniem zobowiązań podatkowych z tytułu odpowiednich podatków i opłat (obowiązkowych płatności). Biorąc pod uwagę fakt, że rachunkowość finansowa, zarządcza i podatkowa nie mają własnego przedmiotu i metody, a w teorii dotychczas sformułowano jedynie przedmiot i metodę rachunkowości, to rachunkowość podatkowa jest podsystemem rachunkowości [1].

Światowa praktyka ma kilka opcji łączenia rachunkowości i rachunkowości podatkowej, ale wszystkie opierają się na danych księgowych, chociaż w praktyce trudno jest określić opcję relacji między rachunkowością a rachunkowością podatkową, która jest stosowana w jednym lub drugim kraju.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami przedsiębiorstwa objęte powszechnym systemem podatkowym muszą prowadzić ewidencję księgową i podatkową. Spowodowane jest to odmiennym celem i ukierunkowaniem kalkulacji wyników biznesowych, które są realizowane w tych podsystemach rachunkowości. Rachunkowość odzwierciedla proces działania w taki sposób, że nie jest zapewniona realizacja funkcji fiskalnej państwa. W tym zakresie wprowadzono rachunkowość podatkową i ustalanie wysokości zobowiązań podatkowych wobec budżetu na podstawie przepisów podatkowych, które opierają się na odmiennym niż ekonomiczne podejściu [2].

Przy obliczaniu zysku księgowego powstaje rzeczywisty obraz kondycji finansowej przedsiębiorstwa. Natomiast gdy zysk ustalany jest według metody przepisów podatkowych, płatnik nie otrzymuje rzetelnych informacji o wynikach działalności gospodarczej w zakresie przychodów, wydatków i wyników.

Analizując wyróżnione powyżej cechy, które są nieodłącznie związane z rachunkowością i rachunkowością podatkową, widać wyraźnie, że każda z nich jest regulowana przez inne akty prawne.

Rozliczanie podatku dochodowego kończy się nie tylko jego wyliczeniem, wypełnieniem deklaracji i wpłatą, ale także prawidłowym wykazaniem wyniku tych

operacji w sprawozdaniu finansowym.

Podmiotem podatku dochodowego jest zysk, który oblicza się poprzez pomniejszenie kwoty skorygowanego dochodu brutto o kwotę kosztów brutto oraz odpisów amortyzacyjnych.

Obecnie w rachunkowości wynik finansowy definiuje się jako różnicę między przychodami a wydatkami. Dlatego wstępne porównanie obu podejść daje wrażenie ich tożsamości, z tym wyjątkiem, że przy obliczaniu dochodu do opodatkowania kwota amortyzacji jest alokowana jako odrębny składnik.

To jednak tylko wstępne wrażenie. Rachunkowość opiera się na zasadzie memoriałowej, która stanowi, że przychody i koszty są ujmowane w rachunkowości i sprawozdawczości w momencie ich wystąpienia, a nie w momencie wypłaty środków pieniężnych oraz współmierności przychodów i wydatków, która polega na porównaniu dochodów wyłącznie z wydatkami poniesionymi w celu uzyskania tych przychodów [3].

W rachunkowości podatkowej datą wystąpienia przychodów i kosztów brutto jest, z pewnymi wyjątkami, data zdarzenia, które miało miejsce wcześniej.

Jeśli chodzi o dochód brutto, jest to albo data otrzymania środków (wszelkie inne rekompensaty), albo data wysyłki produktów (dostarczenie towarów, robót, usług); dla kosztów brutto jest to albo data wpłaty środków (dostarczenia innego odszkodowania) albo data odbioru produktów (towarów, robót, usług). Jest to główny powód późniejszej nietożsamości wskaźników zysku według dwóch rodzajów rachunkowości.

Efektom tych różnic są dwa niepowiązane ze sobą wyniki przedsiębiorstwa: zysk (strata) w rachunkowości oraz zysk (strata) jako przedmiot opodatkowania w rachunkowości podatkowej. Ze względu na różne algorytmy ich obliczania, firma będąca według sprawozdań finansowych nierentowna może płacić podatek dochodowy i odwrotnie.

Mechanizm wyświetlania kwot podatku dochodowego w rachunkowości reguluje Rozporządzenie o rachunkowości (standard) 17 „Podatek dochodowy”. Zgodnie z logiką leżącą u podstaw tego standardu, skoro występują jednocześnie wyniki finansowe obliczane dla celów rachunkowości podatkowej (zysk podatkowy) i dla celów księgowych (zysk księgowy), to podatek powinien być ustalany nie tylko od kwoty dochodu do opodatkowania, ale również od kwoty zysku księgowego [4].

Z uwagi na fakt, że do obliczenia przedmiotu opodatkowania wykorzystywane są dane rachunkowe i sprawozdawcze finansowe, podatnicy podatku dochodowego od osób prawnych są zobowiązani do składania Deklaracji za ustalone przez PKU okresy podatkowe (sprawozdawcze) wraz ze śródrocznym lub rocznym sprawozdaniem finansowym, niezależnie od wskaźników co znajduje odzwierciedlenie w takich sprawozdaniach finansowych [2].

W konsekwencji zasadnicze zmiany w przepisach podatkowych uniemożliwiły uzyskiwanie kwot należnych do zapłaty podatków bezpośrednio z rachunkowości, co świadczy o braku alternatywy dla wprowadzenia podsystemu rachunkowości podatkowej.

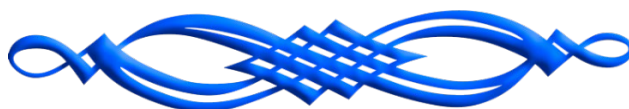
Dopiero odrzucenie wypaczonej procedury obliczania przedmiotu opodatkowania, a w szczególności powrót do stosowania zasady memoriałowej i

współmierności przychodów i kosztów, pozwoli położyć kres tej kwestii. Ustawodawstwo podatkowe powinno być tak dostosowane, aby ustalenie przedmiotu opodatkowania automatycznie, po dokonaniu drobnych korekt, wynikało z danych księgowych. Do tego momentu jesteśmy po prostu skazani na prowadzenie skomplikowanych i kosztownych ksiąg podatkowych.

Jednolitość kalkulacji składników niezbędnych do określenia przedmiotu opodatkowania pozwoli na stworzenie jednej bazy informacyjnej dla potrzeb rachunkowości i rachunkowości podatkowej. Ustandaryzowane jest również wypełnianie sprawozdań finansowych (Bilans, Sprawozdanie z wyników finansowych, Noty do rocznego sprawozdania finansowego) oraz deklaracji podatkowej (Deklaracja podatku dochodowego).

References:

1. Shkulipa L. (2020). Metodyka vyznachennia podatkovoho prybutku zghidno norm natsionalnoho zakonodavstva ta MSBO 12 «Podatky na prybutok» [The method of determining tax profit according to the norms of national legislation and IAS 12 "Income Tax"]. *Ekonomichnyi analiz*. V. 30. № 4. 182 – 194.
2. Skrypnyk S. V., Boiarova O. A., Demianyshyna O. A. (2022). Ochikuvannia biznesu vid novoi systemy opodatkuvannia [Expectations of business from the new taxation system]. *Ekonomika ta derzhava*. 1. 13 – 18.
3. Onyshchenko V. Poriadok narakhuvannia ta splaty podatku na prybutok pidpriemstv. URL: https://www.golovbukh.ua/article/7316-narahuvannya-podatku-na-pributok-provodki?gclid=Cj0KCQiAic6eBhCoARIsANlox8710ZMdZ_cqmhLZ6E0hfiWQAE5qTrK2SA3AOeOXTLf4OZ8v2cSa9caAr-pEALw_wcB
4. Demianyshyna O.A. Klymchuk V. R. (2017). Pravove rehuliuвання bukhhalterskoho obliku v Ukraini: praktyka, problemy i perspektyvy. Problemy obliku, audytu, analizu ta opodatkuvannia v umovakh hlobalizatsii ekonomiky: zbirnyk materialiv vseukrainskoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii (25 May 2017, Kryvyi Rih). 489 – 493.

Olena Petrushka,
Ph.D. in Economics,
Associate Professor of Department of Finance named after S.I. Yuriy,
West Ukrainian National University
Ternopil

**ORGANIZATION OF STATE FINANCIAL CONTROL
IN GERMANY: EXPERIENCE FOR UKRAINE**

In Germany state financial control is carried out by the Federal Audit Chamber (Bundesrechnungshof) and regional (Land) audit chambers. Accounting Chambers of Lands operate in parallel with the Federal Accounting Chamber and are independent and control both budget financing and management of the economy of the federation